

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.01.2004, sp. zn. 20 Cdo 2208/2002, ECLI:CZ:NS:2004:20.CDO.2208.2002.1

Číslo: 1/2005

Právní věta: Rozhodnutí, jímž orgán obce uložil povinnému zaplatit pokutu podle zákona č. 200/1990 Sb. ve znění pozdějších předpisů lze vykonat jen v době pěti let po uplynutí lhůty určené pro zaplacení pokuty (§ 88 odst. 1 tohoto zákona).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.01.2004

Spisová značka: 20 Cdo 2208/2002

Číslo rozhodnutí: 1

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Výkon rozhodnutí

Předpisy: § 268 odst. 1 předpisu č. 99/1963Sb.

§ 70 odst. 3 předpisu č. 327/1991Sb.

§ 71 odst. 3 předpisu č. 71/1967Sb.

§ 88 odst. 1 předpisu č. 200/1990Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

K r a j s k ý s o u d v B r n ě p o t v r d i l u s n e s e n í m z e d n e 2 1 . 5 . 2 0 0 2 u s n e s e n í M ě s t s k é h o s o u d u v B r n ě z e d n e 1 . 1 1 . 2 0 0 1 v č á s t i , v n í ž b y l o r o z h o d n u t o , ž e v ý k o n r o z h o d n u t í p r o d e j e m m o v i t ý c h v ě c í s e z a s t a v u j e . P ř i s v ě d ě l z á v ě r u , ž e d ů v o d z a s t a v e n í v ý k o n u p o d l e § 2 6 8 o d s t . 1 p í s m . h) o . s . ř . z a k l á d a j í i d ů s l e d k y t o h o , ž e v p r ů b ě h u ř í z e n í u p l y n u l o p ě t l e t o d k o n c e l h ů t y s t a n o v e n é k p l n ě n í v y k o n á v a n ý m r o z h o d n u t í m (o p ř e s t u p k u p o d l e z á k o n a č . 2 0 0 / 1 9 9 0 S b .) , k t e r ý m b y l a p o v i n n ě m u u l o ž e n a p o k u t a . P o d l e n á z o r u o d v o l a c í h o s o u d u j e u s t a n o v e n í § 8 8 o d s t . 1 z á k o n a č . 2 0 0 / 1 9 9 0 S b . , j e ž z a k o t v u j e p r e k l u z i v y m á h a n ě h o n á r o k u , l e x s p e c i a l i s k z á k o n u č . 3 3 7 / 1 9 9 2 S b . ; k p r e k l u z i p a k s o u d p ř i h l í ž í z ú ř e d n í p o v i n n o s t i , a t a z n a m e n á , ž e „ n á r o k j a k o t a k o v ý z a n i k n e a n e l z e j i ž j e j v y m á h a t a n i r e a l i z o v a t . “

O p r á v n ě n ý v e v ě a s n ě m d o v o l á n í o d v o l a c í m u s o u d u v y t k l , ž e j e h o r o z h o d n u t í s p o č í v á n a n e s p r á v n ě m p r á v n í m p o s o u z e n í v ě c í (§ 2 4 1 a o d s t . 2 p í s m . b / o . s . ř .) . Z a n e s p r á v n ý p o k l á d á z á v ě r o p r e k l u z i v y m á h a n ě h o p r á v a , n e b o ť u s t a n o v e n í m § 1 4 7 o d s t . 3 z á k o n a č . 1 2 8 / 2 0 0 0 S b . b y l „ k o m p l e x n ě v y ř e š e n n e j e n p r o c e s n í p o s t u p p ř i p l a c e n í p o k u t , a l e z á r o v e ň i h m o t n ě p r á v n í o t á z k a , k o n k r é t n ě v y m a h a t e l n o s t p o k u t , “ a t o o d k a z e m n a z á k o n č . 3 3 7 / 1 9 9 2 S b . , v ě t n ě j e h o u s t a n o v e n í § 7 0 , p o d l e n ě h o ť s e p r á v o v y m á h a t „ d a ň o v ý n e d o p l a t e k “ n e p r e k l u d u j e , n ý b ř ť p r o m l č u j e . P o d l e d o v o l a t e l e u s t a n o v e n í § 1 4 7 o d s t . 3 z á k o n a č . 1 2 8 / 2 0 0 0 S b . a § 1 o d s t . 4 z á k o n a č . 3 3 7 / 1 9 9 2 S b . t e d y - o h l e d n ě

pokut ukládaných obcí – nedovoluje platicímu subjektu, ale ani vybírajícímu a vymáhajícímu orgánu „návrat“ k ustanovení § 88 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., stejně jako k jakékoliv „další zvláštní právní normě“.

Jelikož obě rozhodnutí nižších soudů byla vydána po 1. 1. 2001, projednal i Nejvyšší soud dovolání podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění zákona č. 30/2000 Sb., tj. ve znění účinném od 1. 1. 2001 (srov. bod 17. části dvanácté, hlavy I, zákona č. 30/2000 Sb.).

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Podle § 238a odst. 1 písm. d) o. s. ř. je dovolání přípustné proti usnesení odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno nebo změněno usnesení soudu prvního stupně, kterým bylo rozhodnuto ve věci zastavení výkonu rozhodnutí; ustanovení § 237 odst. 1 a 3 o. s. ř. zde platí obdobně (odstavec 2 téhož ustanovení).

Z toho plyne, že dovolání proti usnesení může být přípustné za předpokladu, že jsou splněny podmínky (jedna z nich) vyslovené v § 237 odst. 1 písm. a) až c) o. s. ř.

Jelikož napadené usnesení není měnícím (§ 237 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.) ani potvrzujícím poté, co předchozí (jiné) rozhodnutí soudu prvního stupně bylo odvolacím soudem zrušeno (§ 237 odst. 1 písm. b/ o. s. ř.), přichází v úvahu – k založení přípustnosti dovolání – toliko ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Aby mohlo být dovolání přípustné podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., musel by dovolací soud dospět k závěru, že napadené rozhodnutí je ve věci samé po právní stránce zásadního významu.

Dovolací přezkum, předjímaný tímto ustanovením, je tím předpokládán zásadně pro posouzení otázek právních. Způsobitý dovolací důvod představuje tedy ten, jímž lze namítat, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř.); vzhledem k tomu, že uplatněným důvodem je dovolací soud vázán (§ 242 odst. 3, věta první, o. s. ř.), lze to, zda rozhodnutí je zásadního právního významu, posuzovat jen z hlediska těch námitek obsažených v dovolání, jež jsou tomuto dovolacímu důvodu podřaditelné.

Podle ustanovení § 237 odst. 3 o. s. ř. má rozhodnutí odvolacího soudu po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, anebo řeší-li tuto otázku v rozporu s hmotným právem.

K dovoláním otevřené otázce, na jejímž posouzení spočívá rozhodnutí odvolacího soudu, zda rozhodnutí obce (obecního úřadu), jímž osobě uznané vinnou ze spáchání přestupku podle zákona č. 200/1990 Sb. ve znění pozdějších předpisů byla uložena pokuta, lze v soudním řízení o výkon vykonat i po uplynutí lhůty pěti let stanovené v § 88 odst. 1 tohoto předpisu, se dovolací soud v rozhodovací praxi dosud nevyjádřil, a protože její posouzení má zjevně širší judikatorní význam (pro soudní praxi vůbec), je namístě kvalifikovat napadené rozhodnutí jako zásadně významné (§ 237 odst. 3 o. s. ř.), a dovolání proti němu tím pokládat za přípustné.

Posouzení této otázky je pak jediným předmětem dovolacího přezkumu, neboť vady řízení vyjmenované v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., jakož i vady podle §

241a odst. 2 písm. a), jež by mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, k nimž dovolací soud přihlíží z úřední povinnosti, namítány nebyly a z obsahu spisu se nepodávají.

Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu sice správně určenou nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 251 o. s. ř., nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí. Titulem soudního výkonu nejsou jen rozhodnutí vydaná v občanském soudním řízení, nýbrž i rozhodnutí a jiné právní akty, jež předjímá ustanovení § 274 o. s. ř. pod písmeny a) až h).

O tom, že takovým titulem (ve smyslu ustanovení § 274 písm. f/ o. s. ř.) je rozhodnutí vykonávané v dané věci („příkaz o uložení sankce za přestupek“ Úřadu městské části B. – K. ze dne 20. 5. 1994), jímž byl povinný uznán vinným spácháním přestupku podle § 48 zákona č. 200/1990 Sb. a uložena mu pokuta ve výši 500 Kč, „splatná do 15 dnů ode dne právní moci příkazu“, pochybností není; nebylo ani zpochybněno, že toto rozhodnutí, jež nabylo právní moci dne 15. 6. 1994, je vykonatelné.

Je součástí konstantní soudní praxe závěr, že stanoví-li zákon, že správní rozhodnutí (případně i jiný akt podle § 274 o. s. ř.) lze vykonat jen do určité doby, pak v této době musí být výkon rozhodnutí nařízen a proveden; po jejím uplynutí již takové rozhodnutí podkladem soudního výkonu rozhodnutí být nemůže, protože návrh na nařízení jeho výkonu musí být zamítnut, a byl-li již výkon nařízen, soud jej jako nepřipustný podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. zastaví, neboť tu je jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat. Tak je tomu jmenovitě podle ustanovení § 71 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správního řádu), které stanoví, že rozhodnutí správního orgánu lze vykonat nejpozději do tří let po uplynutí lhůty stanovené pro splnění uložené povinnosti, a jež se uplatní i v řízení o výkon rozhodnutí soudem; uvedená lhůta je prekluzivní, a proto během ní musí být řízení o soudní výkon rozhodnutí nejen zahájeno, ale i skončeno (srov. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 28. 2. 1972, sp. zn. [11 Co 84/72](#), uveřejněné pod č. 19/1973 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 1. 1999, sp. zn. 21 Cdo 1887/98, uveřejněné pod č. 21/1999 v časopise Soudní judikatura, a další). Tyto důsledky pro výkon rozhodnutí tedy nastávají i tehdy, když prekluzivní doba pro výkon rozhodnutí uplyne až v průběhu řízení o výkon (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2003, sp. zn. [20 Cdo 984/2002](#)).

Uvedené závěry, z nichž odvolací soud zjevně (byť zčásti implicity) vycházel, nebyly dovoláním dotčeny.

Povaze dovolacího přezkumu jakožto přezkumu pravomocných rozhodnutí odpovídá, že (až na zde nevýznamnou výjimku) právní posouzení věci vychází z toho znění dotčených právních předpisů, jež bylo účinné v době rozhodování odvolacího soudu, tj. v daném případě v den 21. 5. 2002 (dále jen „ve znění pozdějších předpisů“). Podmínky výkonu se jinak odvíjejí od znění předpisu, na jehož základě bylo vykonávané rozhodnutí vydáno, účinného v době, kdy se tak stalo; následné změny však nejsou v dané věci (v rozhodném směru) významné.

Podle § 88 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákona č. 200/1990 Sb.), rozhodnutí o uložení pokuty za přestupek, o nároku na náhradu škody a o náhradě nákladů řízení lze vykonat do pěti let po uplynutí lhůty určené pro jejich zaplacení.

Obdoba s výše citovaným ustanovením § 71 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb. ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákona č. 71/1967 Sb.) je zjevná; ani dovolatel nepochybuje, že v případě, že užití ustanovení § 88 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb. není vyloučeno, nastanou důsledky, které byly k § 71 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb. vyloženy a jež v dané věci ustavil odvolací soud.

Oproti tomu ustanovení § 70 odst. 1 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákona č. 337/1992 Sb.), jehož se dovolatel dovolává, stanoví, že právo vybrat a vymáhat daňový nedoplatek se promlčuje po šesti letech po roce, ve kterém se stal tento nedoplatek splatným.

Zákon č. 200/1990 Sb. předpokládá dva důležité předpisy subsidiární; za první zákon č. 71/1967 Sb. a za druhé zákon č. 337/1992 Sb.; podle jeho § 51 totiž platí, že není-li v tomto nebo jiném zákoně stanoveno jinak, vztahují se na řízení o přestupcích obecné předpisy o správním řízení, a § 88 odst. 2 stanoví, že správní orgán příslušný k výkonu rozhodnutí o uložení pokuty za přestupek, o nároku na náhradu škody a o náhradě nákladů řízení postupuje při výkonu těchto rozhodnutí podle zákona o správě daní a poplatků.

Z poměru předpisu obecného (základního) a subsidiárního plyne, že subsidiární se použije tehdy a jen tehdy, jestliže předpis obecný sám konkrétní úpravu nemá, resp. když určitou situaci, vlastní upravovaným vztahům, sám nereguluje.

Otázku, jaké jsou důsledky marného uplynutí (určité) doby poté, co se vykonávané rozhodnutí stalo vykonatelným, však zákon č. 200/1990 Sb. upravuje, a to právě v citovaném ustanovení § 88 odst. 1; byť ve věcné shodě se (subsidiárním) zákonem č. 71/1967 Sb. (§ 71 odst. 3) nastoluje režim prekluze (se všemi výše uvedenými důsledky), neuplatní se obecná prekluzivní doba tří, nýbrž pěti let, a stejně tak se proto neuplatní ani režim promlčení, z něhož vychází na druhém místě zmíněný subsidiární zákon (č. 337/1992 Sb.), zakotvený v jeho ustanovení § 70. Na tom nelze ničeho změnit ani odkazem na ustanovení § 147 odst. 3 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákona č. 128/2000 Sb.), podle něhož obec vybírá a vymáhá pokuty podle zvláštního zákona (jímž se rozumí zákon č. 337/1992 Sb.), stejně jako odkazem na § 1 odst. 4 zákona č. 337/1992 Sb., jestliže stanoví, že je-li zvláštním zákonem určitému orgánu (včetně obcí) svěřeno vybírání (dříve neuvedených) odvodů a poplatků sankční povahy, pokut a penále a jsou-li tyto příjmy odváděny do rozpočtu republiky, do územních rozpočtů a fondů, postupuje se při jejich placení i vymáhání podle části šesté zákona, s výjimkou ustanovení § 63 odst. 2 až 6, § 67 až 69, § 71 a 72 (jakkoli jinak toto ustanovení na pokuty uložené podle zákona č. 200/1990 Sb. zřejmou vazbu má, a to vzhledem k jeho § 13 odst. 3, podle kterého pokuta uložená orgánem obce je příjmem obce, jejíž orgán ve věci rozhodoval v prvním stupni).

Okolnost, že pokuta podle zákona č. 200/1990 Sb. byla uložena oproti jiným oprávněným subjektům (viz § 52) právě obcí, resp. jejím orgánem, se totiž zásady vyjádřené v § 88 odst. 1 tohoto předpisu z povahy věci nedotýká; naopak je na obci (jejím orgánu), aby ji respektovala, a to i kdyby pokutu vymáhala podle ustanovení § 88 odst. 2. Zákon č. 337/1992 Sb. tento závěr podporuje výslovně v ustanovení § 97, jestliže v něm zakotvuje zásadu, že ustanovení jeho části první až šesté a osmé (tj. včetně kritického § 70) se použijí, pokud nestanoví jinak - mimo jiné - zvláštní daňový zákon; a jinak je stanoveno právě v § 88 odst. 1 „daňového“ zákona č. 200/1990 Sb.

Režim promlčení posuzovaných nároků podle § 70 zákona č. 337/1992 Sb. se tedy prosadí tehdy, když zvláštní předpis, na jehož základě byla uložena pokuta - jinak podřaditelná ustanovení § 1 odst. 4 zákona č. 337/1992 Sb. - tuto otázku neupravuje, nebo ohledně jejichž „vymáhání“, případně „správy“, se v něm na zákon č. 337/1992 Sb. přímo odkazuje (viz kupříkladu usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 1. 1999, sp. zn. 21 Cdo 1887/98, uveřejněné pod č. 21/1999 v časopise Soudní judikatura, ve vztahu k § 2 - posléze zrušeného - zákona č. 36/1975 Sb., o pokutách za porušování právních předpisů o vytváření a ochraně zdravých životních podmínek, usnesení ze dne 27. 2. 2001, sp. zn. [21 Cdo 1355/2000](#), k ustanovením § 24, § 24a až § 24j (části osmé) rovněž zrušeného zákona č. 130/1974 Sb., o státní správě ve vodním hospodářství, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2002, sp. zn. [20 Cdo 1131/2001](#), k § 106 odst. 3 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, případně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 6. 2002, sp. zn. [20 Cdo 410/2002](#), k

§ 13 zákona č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a další).

Zde se totiž ve vztahu k zákonu č. 71/1967 Sb. (§ 71 odst. 3) prosadí specialita zákona č. 337/1992 Sb., výslovně vyjádřená v jeho § 99, podle kterého se pro daňové řízení zákon č. 71/1967 Sb. (správní řád) nepoužije.

V dané věci proto platí, že rozhodnutí, jímž byla stanovena povinnost zaplatit pokutu podle zákona č. 200/1990 Sb., lze vykonat jen v době pěti let ve smyslu jeho § 88 odst. 1.

Správnost závěru, že výkon rozhodnutí po uplynutí této doby je nutno podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. zastavit, se tedy dovolateli zpochybnit nepodařilo. V mezích dovoláním založeného přezkumu je usnesení odvolacího soudu správné, a Nejvyšší soud proto, aniž nařídil jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), dovolání zamítl (§ 243b odst. 2, věta před středníkem, o. s. ř.).

Vzhledem k vymezení obsahu dovolacího přezkumu, jakož i jeho výsledku, nebylo možné (resp. účelné) se zabývat otázkou náležitého určení oprávněné osoby a jejího správného označení.